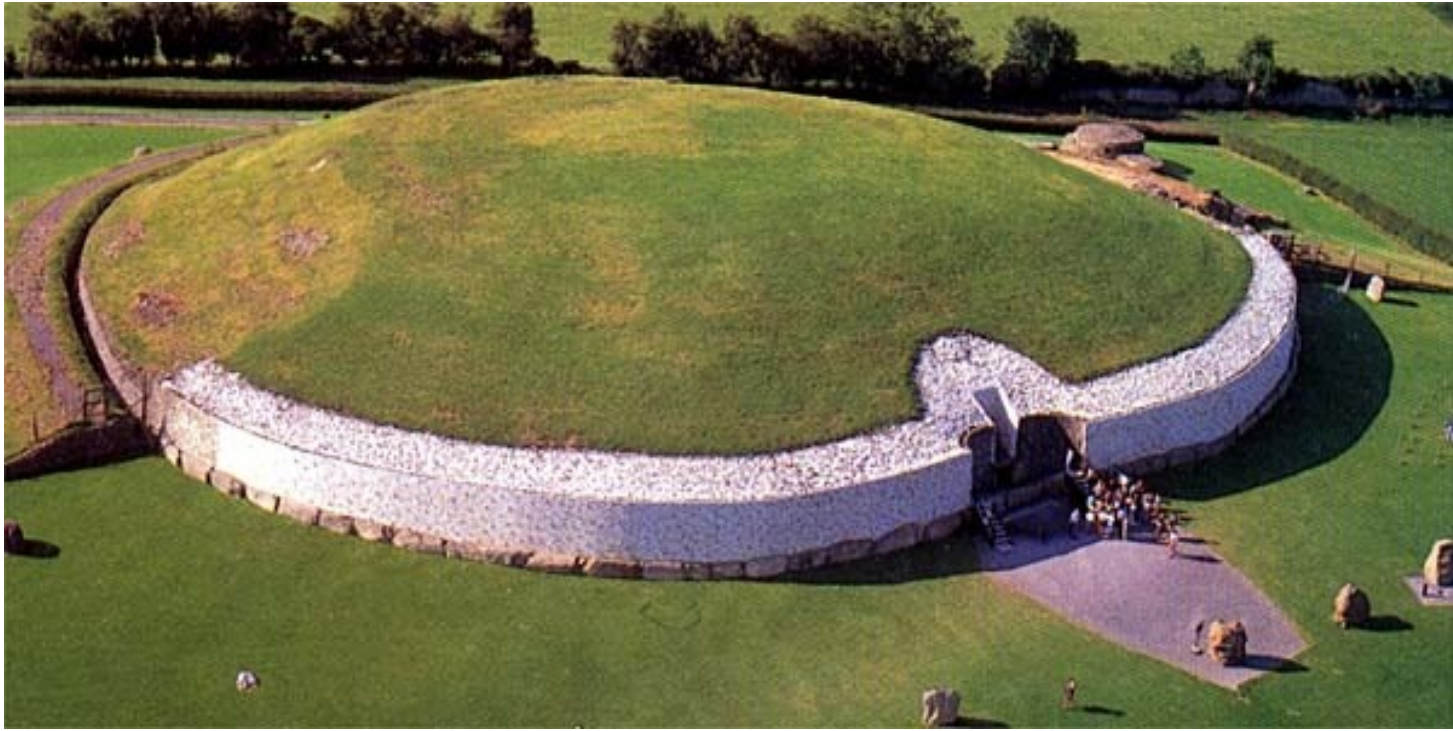

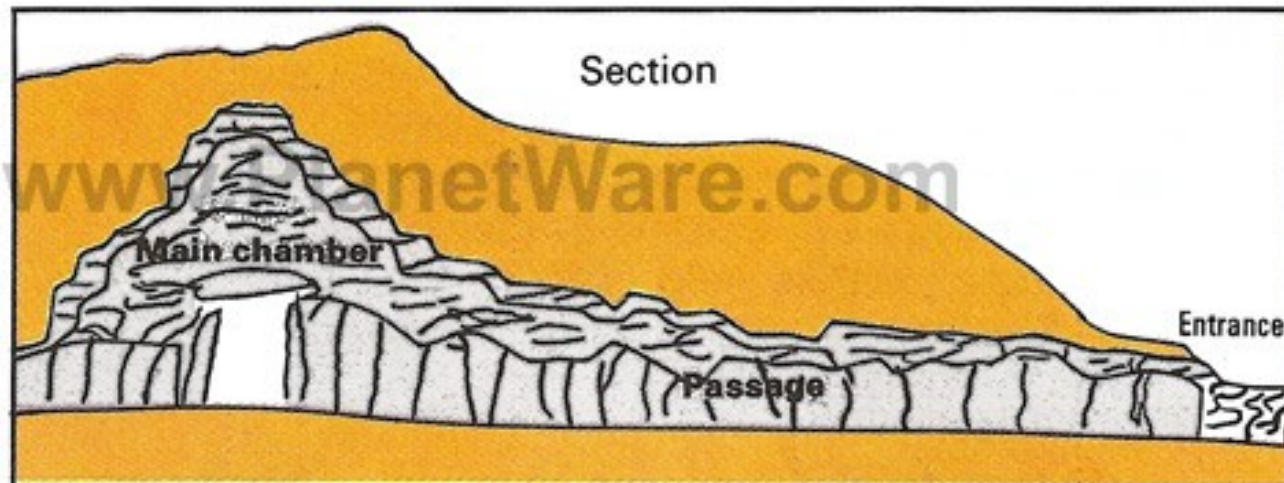
Newgrange:

- se slunečním cyklem souvisí mohyla v Newgrange
  - na V Irska poblíž Dublinu
  - vybudována kolem roku **3.200 př.n.l.** (neolít)
  - patrně se jednalo o stavbu **náboženského účelu** ve vztahu k **solárnímu cyklu**
  - její součástí byl vnitřní **hrob** (tzv. chodbový hrob či též komorová hrobka)
  - vně kolem mohyly jsou umístěny **kameny** s levo- i pravotočivými **spirálami**: možná symboly **dráhy slunce** během světlého půlroku (kdy sluneční dráha stoupá) i tmavého půlroku (sluneční dráha klesá), spirála však může být v mytických představách i symbolem **ženského cyklu** a **plodnosti** – ve vztahu k **Velké bohyni** (jež zajišťuje i **životní koloběh** zrození–smrt–znovuzrození)
  - **vchod** do **Newgrange** je orientován na **JV** – dlouhá a úzká, mírně zakřivená chodba (člověk jí prochází téměř vzpřímeně) přivádí návštěvníky do potměšlé vnitřní části ústící do **sálu** (půdorys ve tvaru kříže), obloženém hrubě opracovanými kameny

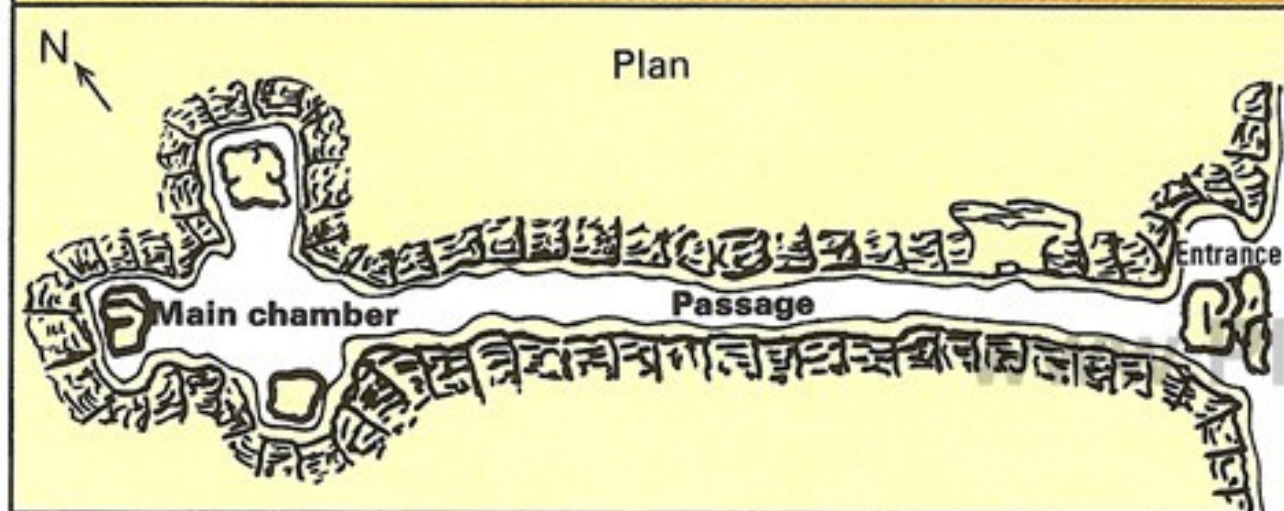

Section

Plan

Newgrange

Passage grave in the Boyne Valley

The chambered mound of Newgrange with its cruciform tomb chamber is one of the most remarkable monuments of the kind in western Europe. The roof over the entrance is so constructed that the sun shines directly into the chamber at the winter solstice.

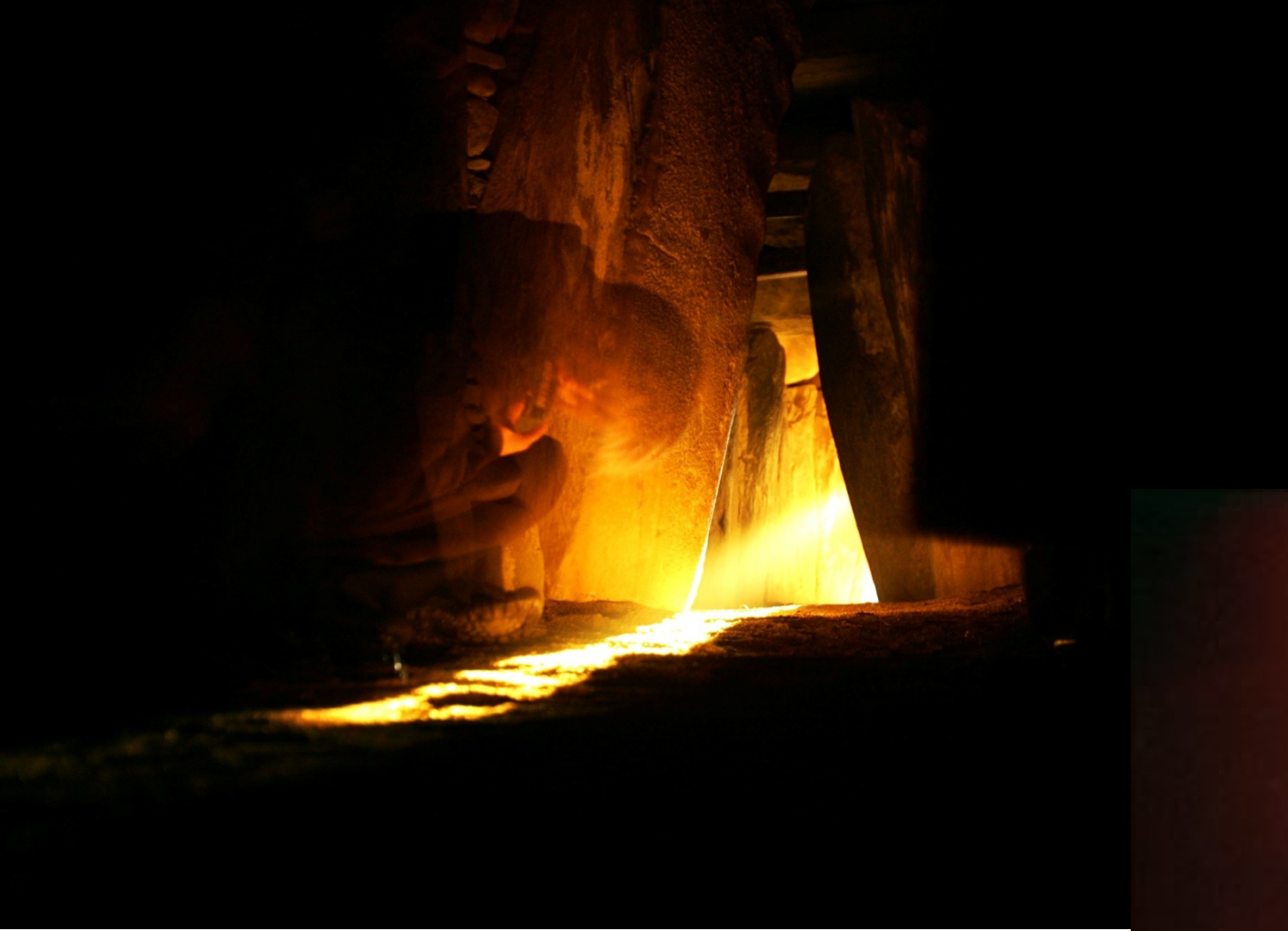
5 m
16 ft

© Baedeker

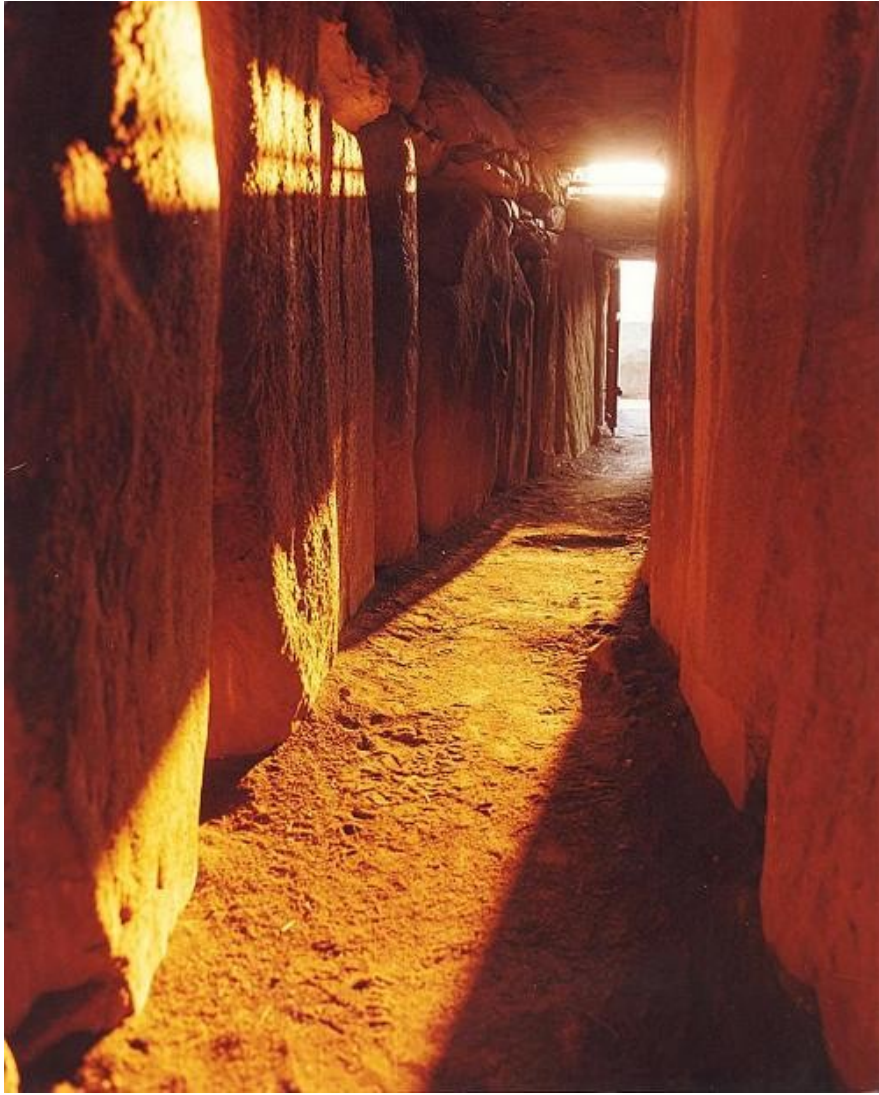
- dovnitř se vejde jen několik lidí (dříve snad výše postavených druidů)
- v každém ze 3 ramen sálu jsou umělé **kamenné mísy**, přičemž v průsečíku půdorysu kříže stávala **velká mísa**, jež obsahovala zbytky pohřbu žehem (souvislost se **smrtí** a **znovuzrozením** podobně jako v egyptských, mezoamerických či čínských pyramidách, rovněž mohl být jejich součástí hrob, nejčastěji vládcův)
- nad vchodem do mohyly je **otvor** (světelná šachta), kterým dovnitř nevniká žádné přímo sluneční světlo – s výjimkou období kolem **zimního slunovratu**:
během **5 dnů** mezi **18.–22. prosincem** (kdy se podle prehistorických kultur rodí „nové slunce“) se zde odehrává **sluneční drama**: během těchto dnů bývá **hlavní stěna** s ornamenty po dobu cca **50 minut** ozařována **paprsky** vycházejícího slunce, postupujícími od jednoho jejího okraje ke druhému – pak uvnitř opět zavládne na zbytek roku **tma**
- v irských horách i na britských ostrovech je **více** takových **hrobů** (mnohé dosud nedotčené) s **otvorem** pro sluneční paprsek, jde o svědectví **předkeltského náboženství**

vstup: běžný stav během roku

Newgrange: 20. 12. 2008

zadní stěna

zadní stěna v 6:30

zadní stěna v 6:40

zadní stěna v 6:50

zadní stěna v 6:53 (kulminace svitu)

tmavý čtverec způsobený zámkem od mříže u vstupu

zadní stěna v 6:58

zadní stěna v 7:12

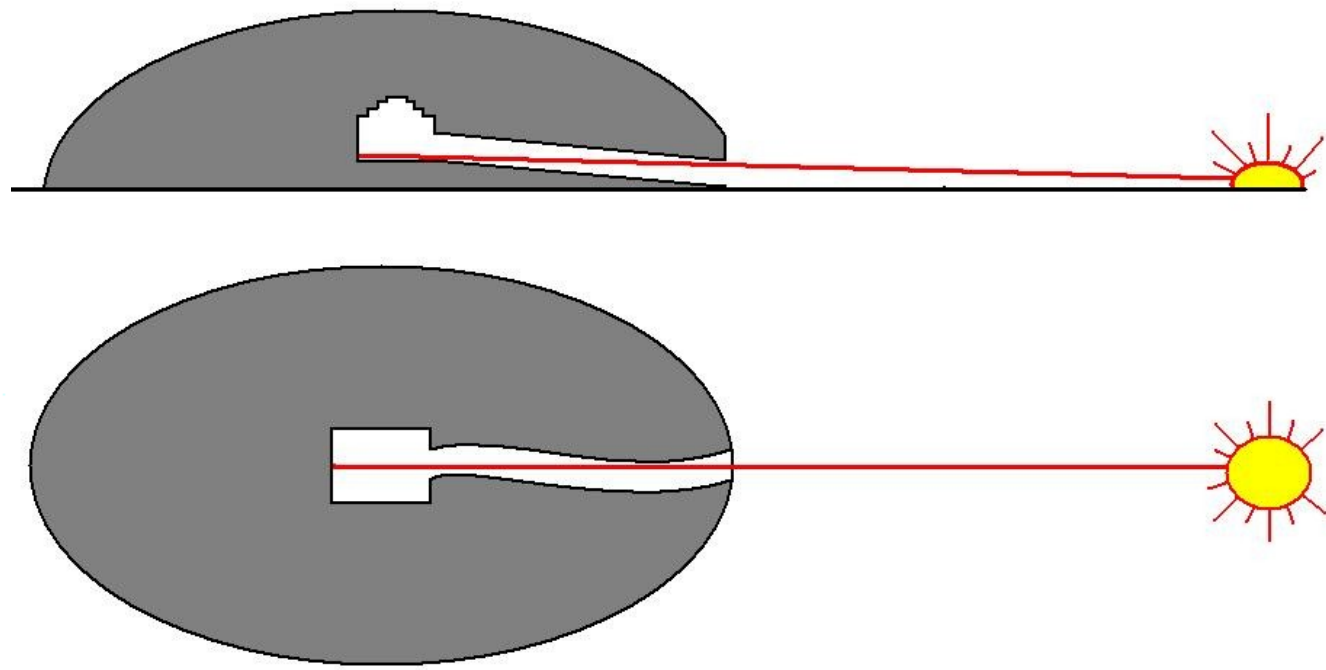
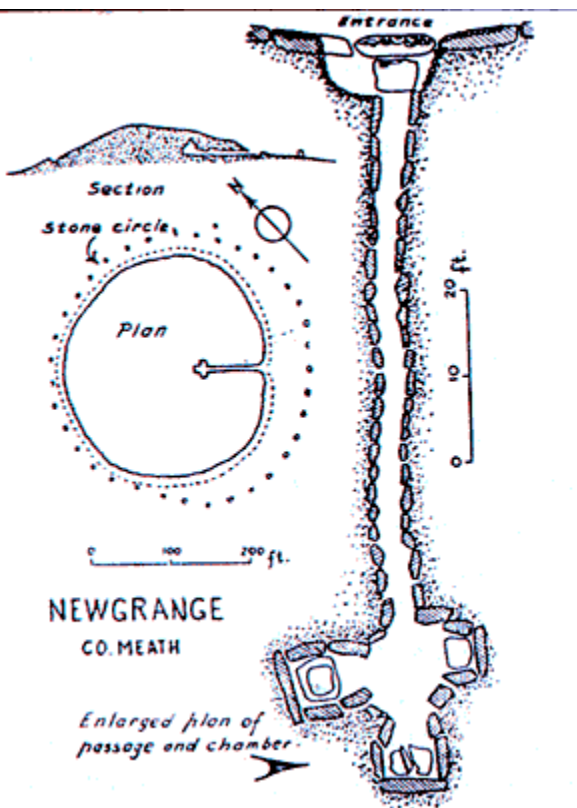

zadní stěna v 7:19

zadní stěna v 7:23

- u nás je možné cosi podobného sledovat v přírodní **Barrandově jeskyni** nad Srbskem u Berouna v **Českém krasu**
  - podobně jako to známe i z jiných lokalit na světě, např. z **Jeskyně plavců** v Lybijské poušti
  - vždy v době **zimního slunovratu** vniká dovnitř světelný **sluneční ovál** hluboko do úzké jeskyně – až nad **neolitické obětní ohniště** s nálezy ohořelých lidských kostí (patrně pozůstatky dávných **obřadů** spjatých s **lidskými oběťmi**)
- najdeme u nás též **posvátné jeskyně** celoevropského významu: zejména **Býčí skálu** v Moravském krasu
  - její význam je srovnatelný s kdysi posvátnými jeskyněmi **středomoří**, (jako např. kultovní jeskyně v **Eleusíně**), svědčí o tom mj. vývěr **podzemních vod** na denní světlo, jeskynní **brány** směřující do temnoty jeskyně i na zelenou přírodní pláň, **pověsti o světleném býku** (jež jsou starší než nález kultovního bronzového býčka), **zpěvy** slýchané v jeskyni či slunovratové putování **slunečního paprsku** vysokým oknem do prostoru jeskyně

- v posvátných pravěkých jeskyních často bývá **světelný vstupní prostor** (např. předsíň Býčí skály) určen pro běžné a každodenní aktivity, **soumračný střední prostor** (dómy) pro kolektivní oslavy a kultovní obřady spojené s tancem a kostýmy a **tmavé zadní výklenky** pro individuální rozjímání, modlitby, iniciační úkony a kontakt s podzemními božstvy
- v jeskyních se však **nežilo** – s výjimkou jeskynních výklenků, které sloužily kajícím coby přírodní **poustevny**

- u nás i jinde ve střední a západní Evropě se dochovalo množství **menhirů** – pravěké a starověké **kamenné symboly erektovaného mužského pohlavního údu** coby symbolu plodnosti, zatímco **jeskyně** byly tradičně považovány za **vagínu** Bohyně Matky (Země)
- např. v **Bretani** ještě nedávno putovaly **neplodné ženy** k **menhirům**, protože je považovaly za zosobnění koncentrované mužské potence a věřily, že modlitbami ke kamennému symbolu plodnosti se naplní jejich touha po mateřství (dělo se tak odnepaměti, nějaké výsledky tedy být musely...)
- viz též např. dodnes provozované uctívání **lingamu** a **jóni** (symbolů pohlavního údu a vagíny coby symbolů plodnosti), jež se dochovalo z drávidských dob **před příchodem Árijů** na indický subkontinent

menhir v Kloboukách u Slaného (Střední Čechy)

